

2358.

Na osnovu člana 6 stav 4 Zakona o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 114/26) Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, donijelo je

PRAVILNIK

O NAČINU KLASIFIKACIJE, PAKOVANJA I OZNAČAVANJA HEMIKALIJE

("Službeni list Crne Gore", br. 136/26 od 18.09.2026)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način klasifikacije, označavanja i pakovanja hemikalje u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom Ujedinjenih nacija.

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) granična koncentracija je koncentracija iznad koje prisustvo opasne supstance u drugoj supstanci ili smješi kao nečistoće, aditiva ili pojedinačnog sastojka dovodi do klasifikacije te supstance ili smješe kao opasne;
- 2) granična vrijednost je najmanja koncentracija bilo koje klasifikovane nečistoće, aditiva ili pojedinačnog sastojka u supstanci ili smješi iznad koje se ta nečistoća, aditiv ili pojedinačni sastojak uzima u obzir prilikom klasifikacije supstance ili smješe;
- 3) gornja granična vrijednost je koncentracija iznad koje se klasifikovane nečistoće, aditivi, odnosno pojedinačni sastojci supstanci ili smješe, moraju uzeti u obzir prilikom klasifikovanja supstanci odnosno smješe;
- 4) legura je metalni materijal, homogen na makroskopskom nivou, koji čine dva ili više elemenata sastavljena tako da se mehaničkim sredstvima ne odvajaju lako, za potrebe ovog pravilnika, legure se smatraju smješama;
- 5) M-faktor je koeficijent kojim se množi koncentracija supstance koja je klasifikovana kao opasna po vodenu životnu sredinu, akutno, kategorija 1 ili hronično, kategorija 1, a koji se koristi u zbirnoj metodi za klasifikaciju smješe koja sadrži tu supstancu;
- 6) međuambalaža je ambalaža koja se postavlja između unutrašnje ambalaže, odnosno proizvoda i spoljašnje ambalaže;
- 7) UN RTDG (United Nations Recommendations on the Transport of Dangerous Goods) su preporuke Ujedinjenih nacija za transport opasnog tereta;
- 8) podjela je uža podjela unutar klasa opasnosti s obzirom na put izlaganja i vrstu efekata;
- 9) procijenjene vrijednosti akutne toksičnosti su numeričke vrijednosti koje se upotrebljavaju za klasifikaciju supstanci i smješa u jednu od četiri kategorije opasnosti od akutne toksičnosti na osnovu izloženosti, oralnim, dermalnim ili inhalacionim putem;
- 10) nosač podataka je simbol linearnog crtičnog koda, dvodimenzionalni simbol ili drugi medij za automatsko bilježenje identifikacionih podataka koji uređaj može očitati;
- 11) ponovno punjenje je postupak kojim potrošač ili profesionalni korisnik puni ambalažu opasnom supstancom ili smješom koju dobavljač nudi u okviru trgovačke djelatnosti, uz plaćanje ili besplatno;
- 12) stanica za ponovno punjenje je mjesto gdje dobavljač nudi potrošačima ili profesionalnim korisnicima opasne supstance ili smješe koje se mogu pribaviti ponovnim punjenjem, ručno ili putem automatske, odnosno poluautomatske opreme.

Član 3

Hemikalije se klasifikuju u klase opasnosti na osnovu podataka o svojstvima hemikalija u skladu sa kriterijumima datim u Prilogu 1 (Dio 1).

Na osnovu fizičkih i hemijskih svojstava i kriterijuma datih u Prilogu 1 (Dio 2), hemikalije se klasifikuju u sljedeće klase opasnosti:

- eksplozivni;
- zapaljivi gasovi;
- zapaljive aerosoli;

- oksidujući gasovi;
- gasovi pod pritiskom;
- zapaljive tečnosti;
- zapaljive čvrste supstance i smješe;
- samoreaktivne supstance i smješe;
- samozapaljive tečnosti;
- samozapaljive čvrste supstance i smješe;
- samozagrijavajuće supstance i smješe;
- supstance ili smješe koje u kontaktu sa vodom oslobađaju zapaljive gasove;
- oksidujuće tečnosti;
- oksidujuće čvrste supstance i smješe;
- organski peroksidi;
- supstance i smješe korozivne za metale;
- desenzibilisani eksplozivi.

Na osnovu svojstava koja utiču na život i zdravlje ljudi i kriterijuma datih u Prilogu 1 (Dio 3), hemikalije se klasifikuju u sljedeće klase opasnosti:

- akutna toksičnost;
- korozivno oštećenje kože/iritacija kože;
- teško oštećenje oka/iritacija oka;
- senzibilizacija respiratornih organa/senzibilizacija kože;
- mutagenost germinativnih ćelija;
- karcinogenost;
- toksičnost po reprodukciju;
- specifična toksičnost za ciljni organ - jednokratna izloženost;
- specifična toksičnost za ciljni organ - višekratna izloženost;
- opasnost od aspiracije;
- endokrina disrupcija za zdravlje ljudi.

Na osnovu svojstava koja utiču na životnu sredinu i kriterijuma datih u Prilogu 1, hemikalije se klasifikuju u klasu opasnosti "Opasno po vodenu sredinu" ili klasu opasnosti "Opasno po ozonski omotač", "Endokrini poremećaj po životnu sredinu", "Perzistentna, bioakumulativna i toksična ili veoma perzistentna i veoma bioakumulativna svojstva", "Perzistentna, mobilna i toksična ili veoma perzistentna i veoma mobilna svojstva".

Ako unutar jedne klase opasnosti postoje razlike na osnovu puta izlaganja ili prirode efekata, supstanca ili smješa se dalje klasifikuje u okviru te klase opasnosti na način dat u Prilogu 1.

Određeni proizvodi klasifikuju se u skladu sa Prilogom 1 (Dio 2, odjeljak 2.1.).

Član 4

Prilikom klasifikacije hemikalija i određenog proizvoda uzimaju se u obzir podaci o opasnim svojstvima hemikalija iz člana 3 ovog pravilnika.

Prilikom klasifikacije hemikalija i određenog proizvoda koriste se podaci koji se odnose na fizičko stanje, odnosno oblik supstance u kojem se stavlja u promet i koji su dobijeni:

- 1) primjenom metoda iz člana 8 stav 3 ovog pravilnika;
- 2) iz epidemioloških studija i iskustava o efektima na ljude, kao što su statistički podaci o profesionalnim oboljenjima i o hemijskim udesima;
- 3) na način dat u Prilogu 1;
- 4) iz naučnih istraživanja;
- 5) u skladu sa međunarodno priznatim programima o hemikalijama;
- 6) iz metodologija novog pristupa, uključujući in vitro, in silico i integrisane metode procjene rizika.

Za procjenu opasnosti supstance koja sadrži više od jednog sastojka i koja pokazuje svojstva mutagenog efekta na polne ćelije, karcinogenosti, reproduktivne toksičnosti ili endokrine disrupcije za zdravlje ljudi ili životnu sredinu, opasnosti za životnu sredinu, biorazgradivosti, postojanosti, mobilnosti i bioakumulativnosti, proizvođač,

uvoznik i dalji korisnik upotrebljava relevantne raspoložive informacije iz stava 2 ovog člana za svaki poznati sastojak.

Procjena opasnosti iz stava 3 ovog člana ne vrši se za supstance koje sadrže više od jednog sastojka, koje su ekstrahovane iz biljaka ili dijelova biljaka i koje nijesu hemijski obrađene.

Član 5

Prilikom klasifikacije smješe uzimaju se u obzir podaci o svim opasnim svojstvima hemikalija iz člana 3 ovog pravilnika, podaci o samoj smješi i supstancama koji su dobijeni primjenom metoda iz člana 8 stav 3 ovog pravilnika kao i podaci iz člana 4 stav 2 tač. 2 do 5 ovog pravilnika i podatke dobijene iz metodologija novog pristupa, uključujući in vitro, in silico i integrirane pristupe procjeni rizika.

Ako proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik utvrdi da su podaci iz stava 1 ovog člana, koji su dostupni za samu smješu odgovarajući, pouzdani i naučno potvrđeni, ti podaci se koriste za procjenu opasnosti smješe.

Ako dostupni podaci o ispitivanjima smješe ukazuju na efekte mutagenosti germinativnih ćelija, karcinogenosti ili toksičnosti po reprodukciju koji nisu bili identifikovani u podacima za pojedinačne supstance u smješi, ti podaci se uzimaju u obzir prilikom procjene opasnosti smješe.

Za procjenu opasnosti smješe koja pokazuje svojstva mutagenog efekta na polne ćelije, karcinogenosti, reproduktivne toksičnosti ili endokrine disrupcije za zdravlje ljudi ili životnu sredinu, opasnosti za životnu sredinu, biorazgradivosti, postojanosti, mobilnosti i bioakumulativnosti, proizvođač, uvoznik i dalji korisnik upotrebljava relevantne raspoložive informacije iz člana 4 stav 2 ovog pravilnika za svaku supstancu sadržanu u smješi.

Klasifikacija smješe ne mijenja se ako procjena dostupnih podataka pokaže da supstance sadržane u smješi:

- 1) sporo reaguju sa atmosferskim gasovima, naročito kiseonikom, ugljen-dioksidom ili vodenom parom, pri čemu nastaju druge supstance u niskim koncentracijama;
- 2) veoma sporo reaguju sa drugim supstancama u smješi, pri čemu nastaju druge supstance u niskim koncentracijama; ili
- 3) mogu spontano polimerizovati pri čemu nastaju oligomeri ili polimeri u niskim koncentracijama.

Smješa se ne klasifikuje u klase opasnosti eksplozivnosti, oksidujućih ili zapaljivih svojstava ako:

- 1) nijedna supstanca u smješi nema takva svojstva i na osnovu dostupnih podataka smješa vjerovatno ne predstavlja takvu opasnost;
- 2) naučni dokazi pokazuju da promjena sastava smješe ne utiče na njenu klasifikaciju; ili
- 3) je smješa stavljena na tržište u obliku aerosolnog raspršivača u skladu sa posebnim propisima.

Član 6

Proizvođač, uvoznik i dalji korisnik preduzimaju sve mjere radi pribavljanja novih naučnih ili tehničkih informacija koje mogu uticati na klasifikaciju supstance ili smješe koju stavljaju u promet.

Kada postanu dostupne nove odgovarajuće i pouzdane informacije, proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik bez odlaganja vrši novu procjenu klasifikacije u skladu sa ovim pravilnikom.

Nova procjena klasifikacije vrši se i kada dođe do promjene sastava smješe koja može uticati na njenu klasifikaciju.

Nova procjena nije potrebna ako postoji naučno opravdanje da promjena neće uticati na klasifikaciju.

Klasifikacija supstance ili smješe usklađuje se sa rezultatima nove procjene.

Član 7

Radi prikupljanja podataka za klasifikaciju supstance ili smješe sprovode se nova ispitivanja ako nema drugih načina da se prikupe kvalitetni i dovoljno pouzdani podaci.

Podaci dobijeni ispitivanjem na ljudima koja su rađena u druge svrhe (klinička ispitivanja) koriste se i za klasifikaciju supstanci i smješa.

Član 8

Nova ispitivanja, radi utvrđivanja da li neka supstanca ili smješa predstavlja opasnost po zdravlje ljudi ili životnu sredinu, sprovode se pod uslovom da su iscrpljeni svi drugi načini prikupljanja podataka dati u Prilogu 1.

Nova ispitivanja radi utvrđivanja da li supstanca ili smješa predstavlja fizičku opasnost sprovode se ako nema dostupnih odgovarajućih i pouzdanih podataka iz prethodnih ispitivanja.

Nova ispitivanja iz stava 1 ovog člana, sprovode se u skladu sa:

- 1) metodama koje su uređene posebnim propisom kojiim su uređene metode ispitivanja opasnih svojstava hemikalija; ili
- 2) naučno potvrđenim principima ili metodama za koje je urađena validacija u skladu sa međunarodno priznatim procedurama.

Član 9

Primjenom kriterijuma za klasifikaciju datih u Prilogu 1 procjenjuju se i podaci iz čl. 4 i 5 ovog pravilnika, radi određivanja opasnosti supstance ili smješe.

Prilikom procjene dostupnih podataka koji su dobijeni drugim metodama ispitivanja, te metode upoređuju se sa metodama datim u članu 8 ovog pravilnika, radi utvrđivanja da li su dobijeni podaci takvi da se mogu koristiti za procjenu opasnosti supstance ili smješe.

Ako se na osnovu identifikovanih podataka ne može izvršiti klasifikacija, procjenjuje se opasnost supstance ili smješe utvrđivanjem kvaliteta podataka na osnovu stručne procjene date u Prilogu 1 (Dio 1 odjeljak 1.1.1).

Kada su za smješu dostupni podaci iz člana 5 stav 5 ovog pravilnika, procjenjuje se opasnost smješe uz korišćenje načela premošćavanja datih u Prilogu 1 (Dio 1 odjeljak 1.1.3).

Ako se za podatke iz stava 4 ovog člana, ne mogu koristiti načela premošćavanja ili stručna procjena i utvrđivanje kvaliteta podataka datih u Prilogu 1 (Dio 1 odjeljak 1.1.1), za procjenu podataka koriste se metode opisane u Prilogu 1 (Dio 3 i 4).

Član 10

Specifična i opšta granična koncentracija utvrđuje se za supstancu da bi se odredila koncentracija iznad koje prisustvo opasne supstance kao nečistoće, aditiva ili pojedinačnog sastojka u drugoj supstanci ili smješi dovodi do klasifikacije te supstance ili smješe kao opasne.

Specifična granična koncentracija određuje se kada podaci pokazuju da je supstanca ili smješa opasna, a koncentracija opasne supstance sadržane u njoj je manja od koncentracija propisanih za klase opasnosti iz Priloga 1 (Dio 2) ili od opštih graničnih koncentracija iz Priloga 1 (Dio 3, 4 i 5).

Specifična granična koncentracija se određuje i kada podaci pokazuju da supstanca ili smješa nije opasna, a sadrži opasnu supstancu u koncentraciji jednakoj ili većoj od propisanih koncentracija za klase opasnosti iz Priloga 1 (Dio 2) ili od opštih graničnih koncentracija za odgovarajuću klasu iz Priloga 1 (Dio 3, 4 ili 5).

Specifične granične koncentracije ne određuju se za supstance koje se nalaze na propisanoj Listi klasifikovanih supstanci.

Prilikom određivanja specifične granične koncentracije uzimaju se u obzir sve specifične granične koncentracije za tu supstancu koje su date u EU inventaru klasifikacije i označavanja.

Ako se specifična, odnosno opšta granična koncentracija iz st. 1 do 5 ovog člana ne može utvrditi primjenom relevantnih dostupnih podataka iz člana 4 stav 2 ovog pravilnika, proizvođači, uvoznici i dalji korisnici vrše procjenu opasnosti primjenom postupka procjene i utvrđivanja kvaliteta podataka iz Priloga 1 (odjeljak 1.1.1.).

Ako podaci o ispitivanjima smješe nijesu dostupni ili potpuni, primjenjuju se postupak premošćavanja iz Priloga 1 (Dio 1 odjeljak 1.1.3., Dio 3 i Dio 4).

Član 11

M-faktor za supstancu koja se klasifikuje kao opasna za vodenu životnu sredinu, akutno ili hronično (kategorija 1), utvrđuje se kada:

- 1) supstanca nije na propisanoj Listi klasifikovanih supstanci, ili
- 2) je supstanca na Listi klasifikovanih supstanci, ali za nju nije naveden M-faktor.

Kada se u postupku klasifikacije koristi metoda sumiranja M-faktor se primjenjuje prilikom klasifikacije smješe ili druge supstance koja sadrži supstancu iz stava 1 ovog člana.

Svaki M-faktor za supstancu koji je dat u EU inventaru klasifikacije i označavanja uzima se obzir prilikom određivanja M-faktora.

M-faktori i procijenjene vrijednosti akutne toksičnosti utvrđuju se za supstance koje su klasifikovane kao:

- 1) opasne za vodenu životnu sredinu (kategorija 1, akutna ili hronična toksičnost);
- 2) akutno toksične za ljude.

Prilikom određivanja specifičnih graničnih vrijednosti, M-faktora ili procijenjenih vrijednosti akutne toksičnosti uzimaju se u obzir sve vrijednosti za tu supstancu koje su date u Listi klasifikovanih supstanci.

Ako smješa sadrži supstancu opasnu zbog nečistoće, dodatka ili pojedinačnog sastojka, granične vrijednosti se primjenjuju na koncentraciju te komponente u smješi.

Ako smješa sadrži drugu smješ, granične vrijednosti se primjenjuju na koncentracije utvrđenih komponenti iz te smješe u konačnoj smješi.

Član 12

Prilikom klasifikacije supstance i smješe uzima se u obzir prisustvo druge opasne supstance kao nečistoća, aditiva ili pojedinačnog sastojka ukoliko je njena koncentracija jednaka ili veća od graničnih vrijednosti iz Priloga 1 (Dio 1 odjeljak 1.1.2.2).

Član 13

Supstanca se klasifikuje kao opasna ako sadrži drugu supstancu klasifikovanu kao opasnu, koja je u obliku identifikovane nečistoće, aditiva ili pojedinačnog sastojka čija je koncentracija jednaka ili veća od gornje granične vrijednosti date u Prilogu 1 (Dio 1, odjeljak 1.1.2.2).

Smješa se klasifikuje kao opasna ako sadrži supstancu klasifikovanu kao opasnu, koja je u obliku komponente ili u obliku identifikovane nečistoće ili aditiva čija je koncentracija jednaka ili veća od gornje granične vrijednosti date u Prilogu 1 (Dio 1, odjeljak 1.1.2.2).

Član 14

Ako procjena opasnosti na osnovu čl. 9 i 12 ovog pravilnika pokaže da opasnosti koje su povezane sa supstancom ili smješom ispunjavaju kriterijume za klasifikovanje u jednu ili više klasa opasnosti, proizvođači, uvoznici i dalji korisnici klasifikuju supstance ili smješ, ako je to naučno opravdano, njihove posebne oblike ili agregatna stanja, u odnosu na odgovarajuću klasu opasnosti dodjeljuje se:

- 1) jednu ili više kategorija opasnosti za svaki relevantnu klasu opasnosti;
- 2) jednu ili više oznaka upozorenja koje odgovaraju svakoj kategoriji opasnosti koje su joj dodijeljene u skladu sa članom 24 ovog pravilnika.
- 3) dodatna obavještenja o opasnosti, kada je to propisano.

Član 15

Supstanca ili smješa se klasifikuju u jednu ili više klasa opasnosti kada se na osnovu procjene podataka iz čl. 9 i 14 ovog pravilnika utvrdi da supstanca ili smješa ispunjava kriterijume za klasifikaciju date u Prilogu 1 (Dio 2 do 5).

U postupku klasifikacije iz stava 1 ovog člana, određuju se i:

- 1) jedna ili više kategorija opasnosti za svaku klasu opasnosti;
- 2) jedno ili više obavještenja o opasnosti koje odgovara svakoj klasi opasnosti i kategorija opasnosti.

Član 16

Prilikom klasifikacije smješe ne uzimaju se u obzir podaci koji ukazuju da supstanca:

- 1) reaguje sporo sa atmosferskim gasovima, naročito kiseonikom, ugljen-dioksidom i vodenom parom, gradeći različite supstance u maloj koncentraciji; ili
- 2) reaguje veoma sporo sa drugim supstancama u smješi, gradeći različite supstance u maloj koncentraciji; ili
- 3) može da se samopolimerizuje, gradeći oligomere ili polimere u maloj koncentraciji.

Postupak klasifikacije smješe na osnovu eksplozivnosti, oksidativnosti i zapaljivosti ne sprovodi se ako:

- 1) nijedna supstanca u smješi ne posjeduje svojstava eksplozivnosti, oksidativnosti i zapaljivosti i ako se na osnovu dostupnih podataka utvrdi da smješa neće izazvati opasnosti ove vrste; ili
- 2) naučni podaci ukazuju da promjena sastava smješe neće dovesti do promjene klasifikacije smješe; ili
- 3) se smješa stavlja u promet u obliku aerosolnog raspršivača zapremine jednake ili manje od 150ml, a na ambalaži aerosolnog raspršivača je jasno i neizbrisivo naznačeno ime i adresa ili zaštitni znak (logo) dobavljača odgovornog za stavljanje u promet.

Član 17

Klasifikacija supstance ili smješe koja se stavlja u promet može se revidovati na osnovu novih naučnih ili tehničkih podataka koji mogu da utiču na klasifikaciju.

Klasifikacija smješe reviduje se ako je došlo do promjene u sastavu smješe i to:

- 1) ako je došlo do odstupanja od početne koncentracije jednog ili više opasnih sastojaka smješe što dovodi do promjene u sastavu smješe tako da je jednaka ili veća od koncentracija datih u Prilogu 1 (Dio 1, Tabela 1.2); ili
- 2) ako je došlo do zamjene dodavanjem jednog ili više opasnih sastojaka, takve da je njihova koncentracija jednaka ili veća od graničnih vrijednosti propisanih u Prilogu 1 (Dio 1, odjeljak 1.1.2.2).

Član 18

Supstanca se klasifikuje u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava koja je uključena u EU inventar klasifikacije i označavanja, i u Listu klasifikovanih supstanci.

Član 19

Etiketa na ambalaži supstance ili smješe klasifikovane kao opasne, treba da sadrži sljedeće podatke:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime, adresu i broj telefona dobavljača;
- 2) gdje je primjenjivo podaci o identifikaciji supstanci sadržanih u smješi u skladu sa članom 21 ovog pravilnika;
- 3) identifikaciju proizvoda iz člana 21 ovog pravilnika;
- 4) piktogram opasnosti iz člana 22 ovog pravilnika;
- 5) upozorenja iz člana 23 ovog pravilnika;
- 6) obavještenja o opasnosti iz člana 24 ovog pravilnika;
- 7) obavještenja o mjerama predostrožnosti iz člana 25 ovog pravilnika;
- 8) dodatne informacije iz člana 26 ovog pravilnika,
- 9) nominalnu količinu supstance ili smješe u pakovanju namijenjenom za opštu upotrebu, osim ako je ta količina navedena na drugom mjestu na pakovanju.

Etiketa iz stava 1 ovog člana može da bude u sljedećim oblicima:

- 1) fizička etiketa - etiketa postavljena, pričvršćena ili odštampana na ambalaži, koja sadrži sve obavezne informacije;
- 2) preklopna etiketa - etiketa koja se otvara ili savija, ako prostor na ambalaži nije dovoljan;
- 3) digitalna etiketa - elektronski prikaz informacija (QR kod) da se koristi kao dopuna fizičkoj ili preklopnoj etiketi za prikaz obaveznih ili dodatnih informacija.

Član 20

Digitalna etiketa treba da ispunjava sljedeće uslove:

- 1) svi elementi označavanja dostupni su zajedno na jednom mestu i odvojeni od drugih informacija;
- 2) informacije su pretražive;
- 3) informacije su dostupne svim korisnicima i ostaju dostupne najmanje deset godina;
- 4) digitalna etiketa je besplatna, bez potrebe za registracijom, preuzimanjem aplikacija, lozinki ili instalacijom softvera;
- 5) informacije su prikazane tako da se uzimaju u obzir potrebe ranjivih grupa, sa potrebnim prilagođavanjima za olakšani pristup;
- 6) informacije su dostupne sa najviše dva klika;
- 7) digitalna etiketa je kompatibilna sa široko korišćenim digitalnim tehnologijama, operativnim sistemima i pretraživačima;
- 8) ako sadrži više jezika, korisnik može sam izabrati jezik, bez obzira na zemlju pristupa.

Član 21

Etiketa sadrži podatke koji omogućavaju identifikaciju supstance ili smješe (identifikacija proizvoda).

Naziv koji se koristi za identifikaciju supstance ili smješe treba da bude isti kao naziv naveden u bezbjednosnom listu.

Podaci o identifikaciji supstance obuhvataju:

- 1) hemijski naziv i identifikacioni broj supstance dodijeljen u Listi klasifikovanih supstanci, ako je supstanca uključena u Listu klasifikovanih supstanci;

- 2) hemijski naziv i identifikacioni broj supstance dodijeljen u EU inventaru klasifikacije i označavanja, ako je supstanca uključena u taj inventar;
- 3) CAS broj zajedno sa nazivom prema IUPAC nomenklaturi ili CAS broj zajedno sa drugim međunarodno priznatim hemijskim nazivom, ako supstanca nije uključena u Listu klasifikovanih supstanci niti u EU inventar klasifikacije i označavanja;
- 4) naziv prema IUPAC nomenklaturi ili drugi međunarodno priznati hemijski naziv, ako CAS broj nije dostupan.

Ako naziv prema IUPAC nomenklaturi prelazi 100 karaktera, može se koristiti drugi međunarodno priznati hemijski naziv, trgovački naziv ili skraćenica, pod uslovom da potpuni identitet supstance ostaje dostupan Agenciji.

Podaci o identifikaciji smješe obuhvataju:

- 1) trgovačko ime ili oznaku smješe; i
- 2) identitet svih supstanci u smješi koje značajno doprinose klasifikaciji smješe u pogledu akutne toksičnosti, korozivnog oštećenja kože ili teškog oštećenja oka, mutagenosti germinativnih ćelija, karcinogenosti, reproduktivne toksičnosti, respiratorne ili kožne senzibilizacije, specifične toksičnosti za ciljne organe, opasnosti od aspiracije, postojanih, bioakumulativnih i toksičnih svojstava, vrlo postojanih i vrlo bioakumulativnih svojstava, postojanih, mobilnih i toksičnih svojstava, vrlo postojanih i vrlo mobilnih svojstava ili svojstava endokrine disrupcije po zdravlje ljudi ili životnu sredinu.

Kada smješa sadrži više od četiri supstance koje ispunjavaju uslove za navođenje na etiketi, navode se najviše četiri hemijska naziva, osim kada je potrebno navesti više naziva radi pravilnog predstavljanja prirode i ozbiljnosti opasnosti.

Hemijski nazivi iz stava 5 tačka 2 ovog člana treba da identifikuju supstance koje prvenstveno doprinose glavnim opasnostima po zdravlje ljudi ili životnu sredinu koje su dovele do klasifikacije smješe.

Do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, nacionalna Lista klasifikovanih supstanci smatra se važećim inventarom klasifikacije i označavanja za potrebe ovog pravilnika.

Član 22

Etiketa sadrži jedan ili više odgovarajućih piktograma opasnosti, namijenjenih prenošenju specifičnih informacija o predmetnoj opasnosti.

Piktogrami opasnosti koji odgovaraju svakoj pojedinačnoj klasi opasnosti, odnosno kategoriji opasnosti dati su u Prilogu 2.

Član 23

Etiketa sadrži upozorenja u skladu sa klasifikacijom opasne supstance ili smješe.

Upozorenja na etiketi data su u Prilogu 1.

Ako se na etiketi nalazi upozorenje "Opasnost", ne navodi se upozorenje "Pažnja".

Član 24

Etiketa sadrži odgovarajuće obavještenje o opasnosti.

Obavještenja o opasnosti prema klasi opasnosti, odnosno kategoriji opasnosti, označava se latiničnim slovom "H" i odgovarajućim trocifrenim brojem, na način dat u Prilogu 1.

Obavještenje o opasnosti koje se navodi na etiketi dato je u Prilogu 3.

Kada se supstanca nalazi na Listi klasifikovanih supstanci, a klasifikovana je samo za neke klase opasnosti, pored obavještenja o opasnosti iz Liste, na etiketi treba da je istaknuto i obavještenje o opasnosti koje odgovara klasifikaciji u druge klase opasnosti koje nijesu navedene u Listi klasifikovanih supstanci.

Član 25

Etiketa treba da sadrži odgovarajuća obavještenja o mjerama predostrožnosti.

Oznake za obavještenja o mjerama predostrožnosti koje odgovaraju svakoj klasi opasnosti, odnosno kategoriji opasnosti, označavaju se latiničnim slovom "P" i odgovarajućim trocifrenim brojem, na način dat u Prilogu 1.

Obavještenje o mjerama predostrožnosti koje se navodi na etiketi dato je u Prilogu 4.

Član 26

Na etiketi, u dijelu za dodatne informacije, navode se dodatna obavještenja o opasnosti za supstancu ili smješu

sa određenim fizičkim svojstvima ili svojstvima opasnim po zdravlje ljudi, koja su data u Prilogu 5 (Dio 1, odjeljci 1.1 i 1.2) i Prilogu 3 (Dio 2).

Etiketa, u dijelu koji se odnosi na dodatne informacije, sadrži dodatna obavještenja o opasnosti za supstance ili smješe kada je to propisano ovim pravilnikom, uključujući, gdje je primjenljivo, dodatna obavještenja o opasnosti za supstance uključene u Listu klasifikovanih supstanci.

Na etiketi, u dijelu za dodatne informacije, navodi se dodatno obavještenje o opasnosti koje se odnosi na sredstva za zaštitu bilja.

Dodatno obavještenje iz stava 3 ovog člana dato je u Prilogu 5 (Dio 4) i Prilogu 3 (Dio 3).

Dobavljač na etiketi, u dijelu za dodatne informacije, navodi podatke koji nijesu sadržani u osnovnim informacijama o proizvodu i opasnostima, pod uslovom da ne zaklanjaju elemente označavanja iz člana 19 ovog pravilnika.

Za supstancu ili smješu klasifikovanu kao opasnu po ozonski omotač u skladu sa kriterijumima iz Priloga 1 (Dio 5) ovog pravilnika, piktogram opasnosti ne navodi se na etiketi, dok se riječ upozorenja, obavještenja o opasnosti i obavještenja o mjerama predostrožnosti navode u dijelu etikete koji se odnosi na dodatne informacije.

Na etiketi smješe navode se i podaci o proizvodu iz člana 19 ovog pravilnika, kao i naziv i sjedište, odnosno ime, adresa i broj telefona dobavljača smješe.

Oznake za dodatna obavještenja o opasnosti, koje se sastoje od latiničnih slova "EUH" i odgovarajućeg trocifrenog broja, date su u Prilogu 3 (Dio 2 i Dio 3).

Član 27

Kada se supstanci ili smješi, na osnovu njene klasifikacije, dodjeljuje više od jednog piktograma opasnosti, primjenjuje se sljedeće:

- 1) ako etiketa sadrži piktogram opasnosti "GHS01", upotreba piktograma opasnosti "GHS02" i "GHS03" je opcionala, osim kada je navođenje više od jednog od ovih piktograma obavezno;
- 2) ako etiketa sadrži piktogram opasnosti "GHS06", piktogram opasnosti "GHS07" ne navodi se;
- 3) ako etiketa sadrži piktogram opasnosti "GHS05", piktogram opasnosti "GHS07" ne navodi se za iritaciju kože ili oka;
- 4) ako etiketa sadrži piktogram opasnosti "GHS08" za respiratornu senzibilizaciju, piktogram opasnosti "GHS07" ne navodi se za senzibilizaciju kože ili iritaciju kože i oka.

Kada se supstanci ili smješi, na osnovu njene klasifikacije, dodjeljuje više od jednog piktograma opasnosti za istu klasu opasnosti, na etiketi se navodi piktogram opasnosti koji odgovara najtežoj kategoriji opasnosti za svaku relevantnu klasu opasnosti.

Etiketa supstance uključene u Listu klasifikovanih supstanci, koja je klasifikovana i za klase opasnosti koje nijesu navedene u toj listi, sadrži piktogram opasnosti koji odgovara najtežoj kategoriji opasnosti za svaku relevantnu klasu opasnosti.

Član 28

Sva obavještenja o opasnosti koja proizilaze iz klasifikacije navode se na etiketi ako je supstanca ili smješa klasifikovana u nekoliko klasa opasnosti, osim ako postoji očigledno ponavljanje ili nepotrebna suvišnost.

Član 29

Ako zbog oblika, veličine ili veoma male ambalaže supstance ili smješe nije moguće na etiketi navesti sve podatke iz člana 19 ovog pravilnika, elementi označavanja na etiketi navode se u skladu sa Prilogom 1 (odjeljak 1.5.1).

Ako je supstanca ili smješa namijenjena opštoj upotrebi, na etiketi se navodi obavještenje o mjerama predostrožnosti koje se odnosi na odlaganje supstance ili smješe, uključujući i ambalažu.

Na etiketi se navodi najviše šest obavještenja o mjerama predostrožnosti, osim kada je potrebno prikazati prirodu i ozbiljnost opasnosti.

Posebni izuzeci od zahtjeva za označavanje i pakovanje za supstance ili smješe iz Priloga 5 primjenjuju se u skladu sa tim prilogom.

Član 30

U slučaju promjene klasifikacije ili označavanja supstance ili smješe kojom se dodaje nova klasa opasnosti ili su potrebne dodatne informacije na etiketi, dobavljač treba da izvrši ažuriranje etikete, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dobijanja rezultata nove klasifikacije ili kada bude obavješten.

U slučaju promjene klasifikacije ili označavanja kojom se ne dodaje nova klasa opasnosti, dobavljač treba da izvrši ažuriranje etikete najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana dobijanja rezultata provjere ili kada bude obaviješten.

Član 31

Etiketa treba da je pričvršćena na jednu ili više površina ambalaže u kojoj je supstanca ili smješa smještena tako da se podaci mogu vodoravno pročitati kada je pakovanje položeno na uobičajeni način.

Etiketa može da bude u obliku preklapne etikete i sačinjava se u skladu sa Prilogom 1.

Ako se upotrebljava digitalna etiketa, nosač podataka koji vodi do te digitalne etikete pričvršćuje se ili štampa na fizičkoj etiketi ili ambalaži.

Ako su elementi označavanja na nosaču podataka na digitalnoj etiketi, uz nosač podataka navodi se "Više informacija o opasnosti dostupno je na internetu".

Boja i izgled etikete treba da su takvi da se piktogrami opasnosti jasno uočavaju.

Podaci iz člana 19 stav 1 ovog pravilnika treba da su jasno i neizbrisivo navedeni i lako čitljivi u odnosu na pozadinu.

Oblik, boja i veličina piktograma opasnosti, kao i dimenzije etikete dati su u Prilogu 1 (Dio 1, odjeljak 1.2.1).

Član 32

Piktogrami opasnosti, upozorenja, obavještenja o opasnosti i obavještenja o mjerama predostrožnosti prikazuju se zajedno na etiketi.

Obavještenja o opasnosti iz stava 1 ovog člana treba da se nalaze na etiketi pored grupe obavještenja o mjerama predostrožnosti.

Kada etiketa sadrži informacije na više jezika, obavještenja o opasnosti i obavještenja o mjerama predostrožnosti grupišu se zajedno za svaki pojedinačni jezik.

Dio za dodatne informacije na etiketi koji sadrži dodatna obavještenja iz člana 26 ovog pravilnika, treba da se nalazi pored podataka iz člana 19 stav 1 ovog pravilnika.

Član 33

Spoljašnja ambalaža obilježava se u skladu sa propisima o transportu opasnog tereta, a unutrašnja ambalaža i međuambalaža obilježavaju se u skladu sa ovim pravilnikom kada je opasna supstanca ili smješa upakovana u ambalažu koja se sastoji od spoljašnje i unutrašnje ambalaže, uključujući i međuambalažu.

Član 34

Kada se pakovanje sastoji od spoljašnje i unutrašnje ambalaže, uključujući i svu međuambalažu, a spoljašnja ambalaža ispunjava zahtjeve za označavanje u skladu sa propisima o transportu opasnog tereta, unutrašnja ambalaža i svaka međuambalaža označavaju se u skladu sa ovim pravilnikom.

Spoljašnja ambalaža može se takođe označiti u skladu sa ovim pravilnikom.

Kada se piktogrami opasnosti propisani ovim pravilnikom odnose na istu opasnost kao i oznake propisane pravilima o transportu opasnog tereta, ti piktogrami ne moraju biti navedeni na spoljašnjoj ambalaži.

Kada spoljašnja ambalaža pakovanja nije obavezna da ispunjava zahtjeve za označavanje u skladu sa propisima o transportu opasnog tereta, spoljašnja, unutrašnja i svaka međuambalaža označavaju se u skladu sa ovim pravilnikom.

Ako spoljašnja ambalaža omogućava da elementi označavanja unutrašnje ili međuambalaže budu jasno vidljivi, spoljašnja ambalaža ne mora biti označena.

Pojedinačna pakovanja koja ispunjavaju zahtjeve za označavanje u skladu sa propisima o transportu opasnog tereta označavaju se i u skladu sa ovim pravilnikom, kao i u skladu sa propisima o transportu opasnog tereta.

Kada se piktogrami opasnosti propisani ovim pravilnikom odnose na istu opasnost kao i oznake propisane pravilima o transportu opasnog tereta, ti piktogrami ne moraju biti navedeni.

Član 35

Ambalaža u koju se pakuju opasne supstance ili smješe, treba da:

- 1) sprečava izlivanje sadržaja, osim kada su propisani posebni bezbjednosni uređaji;
- 2) su ambalaža i zatvarač izrađeni od materijala koji se ne može oštetiti sadržajem u njoj i koji ne podliježe reakciji sa sadržajem pri kojoj nastaju opasna jedinjenja;

3) su ambalaža i zatvarač dovoljno čvrsti da mogu da podnesu pritiske i udarce prilikom rukovanja, a da pri tom ne dođe do otvaranja ambalaže;

4) su zamjenljivi zatvarači na ambalaži takvi da se mogu otvarati i zatvarati više puta, a da sadržaj ne iscuri.

Ambalaža za opasnu supstancu ili smješu koja je namijenjena za opštu upotrebu ne smije imati oblik ili dizajn koji može da privuče pažnju djece ili da dovede potrošače u zabludu i ne smije biti sličan onom koji se koristi za hranu, hranu za životinje, lijekove i medicinska sredstva ili kozmetičke proizvode.

Opasne supstance ili smješe mogu se pružiti potrošačima i profesionalnim korisnicima putem stanica za ponovno punjenje u skladu sa Prilogom 5 (Dio 3, odjeljak 3.4), osim za opasne supstance ili smješe koje su nezapakovane namijenjene za opštu upotrebu.

Ambalaža koja sadrži supstancu ili smješu koja ispunjava kriterijume iz Priloga 5 (Dio 3, odjeljak 3.1.1) mora imati zatvarač bezbjedan za djecu u skladu sa Prilogom 5 (Dio 3, odjeljak 3.1.2, 3.1.3 i 3.1.4.2).

Ambalaža koja sadrži supstancu ili smješu koja ispunjava kriterijume iz Priloga 5 (Dio 3, odjeljak 3.2.1) treba da ima taktilno upozorenje na opasnost u skladu sa Prilogom 5 (Dio 3, odjeljak 3.2.2).

Ambalaža supstanci i smješa smatra se usklađenom sa zahtjevima iz stava 1 ovog člana ako ispunjava zahtjeve propisa o transportu opasnog tereta vazдушnim, morskim, drumskim, željezničkim ili unutrašnjim plovnim putevima.

Član 36

Prilozi 1 do 5 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Prilozi iz stava 1 ovog člana objaviće se samo u elektronskom izdanju "Službenog lista Crne Gore".

Član 37

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN ("Službeni list CG", broj 116/25).

Član 38

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 0413-322/26-2001/1

Podgorica, 15. septembra 2026. godine

Ministar,

Damjan Ćulafić, s.r.

NAPOMENA IZDAVAČA:

Priloge koji su sastavni dio ovog propisa možete pogledati ovdje.